

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДМЕТУ ПРОФАЙЛІНГУ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСОБИ СЕРІЙНОГО УБИВЦІ

Скляр Б. П.

Студент III курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Думчиков М. О.

к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Феномен серійних убивць , явище ,що з'явилося достатньо пізно, а саме в кінці 19 століття і вже тоді були спроби створити психологічний портрет злочинця. Вважається, що одна з перших спроб створення психологічного портрету належить британському хірургу Томасу Бонду, котру він провів щодо особи Джека-різника в 1888 році. На наш час ця процедура носить назву профайлінг і використовується підрозділом ViCAP (Violent Criminal Apprehension Program) Федерального бюро розслідувань Сполучених Штатів Америки, який здійснює аналіз серійних насильницьких та сексуальних злочинів, підрозділами Інтерполу та іншими правоохоронними структурами.

Профайлінг – система психологічних прийомів і методик прогнозування поведінки особи через вивчення тих ознак ,що впливають з залишених такою особою слідів, зовнішнього вигляду особи, поведінки особи в умовах соціуму. Початково цей термін використовувався як створення портрету злочинця за слідами на місці злочину.

Кожний такий випадок унікальний і особа такого злочинця важлива для розуміння не можливих варіантів поведінки особи , а загальні мотивації такої особи. Мотивації таких осіб бувають:

1. Влада-самоствердження за рахунок безпорадності жертви, намагання компенсувати власну неповноцінність.

2. Сексуальне задоволення.

3. Мотивом можуть бути галюцинації, що бачать особи, здебільшого хворі на шизофренію особи.

4. Мотивом можуть бути також певні ідеї, що змушують злочинця думати, що він проводить очищення суспільства від людей, що за його уявленнями не заслуговують життя у ньому через рід занять, расу, сексуальну орієнтацію.

5. Мотив вживання людського м'яса у їжу або потяг до органів жертв. Слід зазначити, що акти канібалізму вчиняють і серійні убивці з іншими мотиваціями. Також серійні убивства можуть скоюватися на ґрунті сексуальних розладів: педофілії, некрофілії, геронтофілії і тому подібне. Існують випадки, коли серійний убивця обирає дітей або літніх людей в якості жертв або гвалтує труп жертви тільки в одиничних

випадках. В цілому серійних убивць рідко можна однозначно віднести до одного з типів.

Деякі криміналістичні школи розглядають багатоепізодні убивства в якості серійних тільки в тому випадку, якщо вони були вчинені з сексуальних мотивів (сексуальні вбивства), тому не вважають таких вбивць, як, наприклад, Девід Берковіц, «справжніми» серійними вбивцями.

Предметом профайлінгу стають ті відомості, що дають змогу прогнозувати поведінку злочинця стають здебільшого факти, що свідчать про певні психологічні відхилення такого злочинця, передумови його діяльності. Тобто інакше кажучи вивчаються дані, що допомагають зрозуміти чим така особа відрізняється від звичайних осіб, тобто їх вчинки таких осіб, що виходять за рамки звичайних, але на нашу думку більш доцільно досліджувати те за яких умов такі особи керуються логікою і діють адекватно. Це має вагоме практичне значення оскільки якщо така особа вчиняє злочин то нею керують певні психічні відхилення, оскільки здебільшого метою вчинення такого злочину є отримання сексуального чи садистського задоволення. Перебуваючи в такому стані злочинець може вчинити помилки, що можуть допомогти слідчим у розкритті справи. Але серійних убивць відрізняє від інших розтягнутість ланцюга злочинів у часі від півроку (Джек-різник) до 17 років (Чиказький душитель), що вказує на можливість особи ховатися від правосуддя і «замітати» сліди своїх злочинів чого неможливо домогтися без високого рівня прояву когнітивних функцій, що потребує зібраності.

Тобто можна умовно розділити вчинення злочину на дві частини:

Перша – безпосереднє вчинення злочину, що передбачає стан збудження для злочинця, навіть не обов'язково для серійних убивць, передбачає високий рівень стресу і зниження рівня когнітивної функції. Саме ця стадія скоєння злочину є слабкою стороною в діяльності організованих серійних убивць, оскільки в такому разі контроль над ситуацією втрачається в тій чи іншій мірі.

Другий – підготовка злочину та знищення доказів ця стадія передбачає сконцентрованість та чітке мислення. Можна назвати слабкою стороною дезорганізованих серійних убивць, оскільки вони не здійснюють підготовки до скоєння злочину, діють імпульсивно. До того ж дезорганізовані серійні вбивці часто характеризуються асоціальністю в повсякденному житті.

Тобто розглядаючи особистість серійного вбивці потрібно звертати увагу не лише на факти, що вказують на його дивіантну поведінку, а й на факти, що можуть свідчити про відповідність його буденних дій соціальним нормам, що є здійснює перешкоду в ідентифікації такої особи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Geberth Vernon J. Psychopathic sexual sadists: The psychology and psychodynamics of serial killers. *Law and Order*. 1995. Vol. 43 (4). P. 82–86.
2. Vronsky P. (англ.) русск. *Serial Killers: The Method and Madness of Monsters* (англ.) русск. Penguin-Berkley, 2004. 412 p.
3. Vronsky P. (англ.) русск. *Serial Killer Zombie Apocalypse and the Dawn of the Less Dead: An Introduction to Sexual Serial Murder Today*. *Serial Killers: True Crime Anthology*. RJ Parker Publishing, 2014. P. 10–67. 277 p.
4. Масалов А. А. Нелюди. Самые знаменитые маньяки. Ростов н/Д: Феникс, 2007. 256 с.
5. Хамуков А. В. Серийные сексуальные убийства: Криминологический анализ: автореф. ... дисс. канд. юрид. наук: 12.00.08. Ростов н/Д, 1997. 18 с.

МІСЦЕ СУДОВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА

Щербак Н. М.

*Студентка III курсу ННІ права
Сумського державного університету*

Науковий керівник: Ільченко О. В.

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

Досить тривалий період часу в Україні воля законодавчого органу держави розглядалась вітчизняною юридичною наукою як єдине джерело безпосереднього формування та розвитку правової доктрини. Судам традиційно була відведена роль органу, уповноваженого виключно на застосування правових норм, а можливість впливу на формування права шляхом утвердження судової практики, в свою чергу, не визнавалась. Реформування судової системи в Україні зумовлює зростаюче значення судової влади, актуалізує дослідження судової практики, зокрема, й питань про місце судового прецеденту в системі національного права. Велика кількість доповнень та змін, що вносяться у нормативно-правові акти, проведення численних судових реформ – все це породжує безліч правозастосовних колізій у судовій практиці. Використання судових прецедентів на сьогодні може стати своєрідним орієнтиром, який дасть змогу розуміти позиції українських судів у тих чи інших питаннях.

Питанням становлення та функціонування прецедентів у правовій системі України було присвячено цілу низку досліджень таких вчених-правовиків як: Н. Воппенка, М. Марченка, О. Турчака, С. Шевчука та інших.

Для кожної правової системи характерним є наявність власного уявлення про